

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Приймальна комісія

ПРОГРАМА

додакового вступного випробування
для вступників до ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
на навчання для здобуття ОС доктор філософії,
спеціальність 052 – «Політологія»
(на основі ОС магістра, здобутого за неспорідненим напрямом)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-наукової програми (ОНП) підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 052 «Політологія».

Приєм абітурієнтів, які здобули освітній ступінь (ОС) магістр, здобутого за неспорідненим напрямом, для здобуття ОС доктор філософії за спеціальністю 052 – «Політологія» проводиться за результатами фахового вступного випробування у формі усного випробування та додаткового вступного випробування з політології.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок за програмою підготовки фахівця ОС доктор філософії спеціальності 052 – «Політологія», необхідних для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін нормативної та варіативної частин навчального плану для підготовки за ОС доктор філософії за спеціальністю 052 – «Політологія», а також практичної частини, яка передбачає підготовку та захист дисертації, абітурієнти повинні мати вищу освіту (магістр) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі суспільно-політичних наук і їх практичного використання у процесі здійснення наукового дослідження. Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програма охоплює основну проблематику навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування освітньо-наукової програми спеціальності 052 – Політологія.

2. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Для вступників на ОС доктор філософії за спеціальністю 052 – «Політологія» цей комплекс включає дисципліни:

1. Політологія.

3. ЗМІСТ СПІВБЕСІДИ (ПЕРЕЛІК ТЕМ / ПИТАНЬ)

Теми навчального матеріалу

Політика як соціальне явище і об'єкт вивчення політології. Українська та зарубіжна політологія: основні напрями і школи.

Політична влада. Демократія як спосіб і форма організації суспільно-політичного життя.

Політична система і держава як її основний інститут. Система органів державної влади в Україні. Місцеве самоврядування.

Політичні партії та партійні системи. Громадські організації та рухи. Групи тиску. Виборчі системи і процеси.

Політичні еліти та політичне лідерство. Політична свідомість і політична культура. Політична ідеологія. Основні ідеологічні доктрини сучасності.

Політичні конфлікти і кризи в суспільному житті. Соціально-етнічні спільноти і етнополітика.

Система міжнародних політичних відносин і геополітика.

Перелік питань для співбесіди

1. Політика як соціальне явище.
2. Предмет політичної науки.
3. Взаємозв'язок політики з іншими сферами суспільного життя.
4. Зміст, особливості й завдання української політології.
5. Основні школи і напрями сучасної політології.
6. Витоки ідей демократії в історії людства.
7. Демократія як політичний режим.
8. Процес демократизації, загальна характеристика та його просторово-часові виміри.
9. Співвідношення політичної і державної влади.
10. Сутність і походження феномену влади.
11. Форми та механізм політичної влади.
12. Легітимність політичної влади.
13. Категорія «держава» в політичній науці.
14. Ознаки держави (суверенітет, апарат держави, примус, право на застосування сили, територія, населення).
15. Теорії походження держави.
16. Форми державного правління.
17. Форми державного устрою.
18. Становлення і розвиток правової держави та громадянського суспільства в Україні.

19. Місце і роль політичної системи в життєдіяльності суспільства.
20. Політичний процес як взаємодія суб'єктів політики.
21. Структура та функції політичної системи.
22. Типи політичних систем.
23. Етапи формування системи органів державної влади в незалежній Україні.
24. Верховна Рада України як єдиний, загальнонаціональний, представницький, виборний орган законодавчої влади України.
25. Кабінет Міністрів як вищий орган системи виконавчої влади.
26. Конституційні засади організації судової влади в Україні.
27. Конституційно-правовий статус Президента.
28. Структура органів виконавчої влади України.
29. Поняття децентралізації та деконцентрації політичної влади на місцевому рівні.
30. Поняття «виборча система».
31. Функції виборів у демократичному суспільстві.
32. Виборча система України.
33. Партиїні системи сучасності: сутність і класифікації.
34. Політичні партії: сутність та основні підходи до класифікації.
35. Етапи становлення партійної системи України.
36. Громадські організації та об'єднання, класифікація, місце та функції в політичній системі суспільства.
37. Групи інтересів та групи тиску.
38. Лобізм як політична практика.
39. Поняття громадських організацій, об'єднань та рухів.
40. Поняття суспільних рухів, причини їх виникнення.
41. Концепція громадянського суспільства.
42. Політична культура як система поглядів, почуттів та цінностей.
43. Історичні обставини формування політичної культури в Україні.
44. Політична еліта і лідерство в сучасній Україні.
45. Сутність і природа політичного лідерства.
46. Теорії політичного лідерства.
47. Політична свідомість: сутність, структура, типи.
48. Типологія політичних ідеологій.
49. Політичний режим як сукупність засобів і методів здійснення влади.
50. Поняття «етнос» та «етнічність».
51. Етнонаціональна політика України.
52. Політичні конфлікти: сутність, структура, причини виникнення.
53. Типологія та функції політичних конфліктів.
54. Основні причини політичних конфліктів в Україні.
55. Сутність геополітики: поняття, об'єкт, предмет.
56. Міжнародна (світова) політика і світовий політичний процес.
57. Міжнародні відносини як цілісна система.
58. Міжнародні організації: сутність і типологія.
59. Основні напрями та пріоритети зовнішньої політики України.
60. Україна у системі міжнародних відносин та її місце в сучасному геополітичному просторі.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Особи, які вступають до ДВНЗ «УжНУ» для здобуття освітнього ступеня доктор філософії і на основі ступеня магістра, здобутого за неспорідненим напрямом, попередньо складають додаткове вступне випробування у формі співбесіди із загальних питань політичної. За умови успішного проходження додаткового вступного випробування вони допускаються до подальших вступних випробувань.

Абітурієнт отримує з переліку три питання. Після підготовки відбувається усна бесіда з членами комісії.

Члени комісії оцінюють відповідь абітурієнта за шкалою «Склав / Не склав».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика / Валерій Михайлович Бебик. – К. : МАУП, 2000. – 384 с.
2. Кирилюк В.Ф. Філософія політичної ідеології : Навчальний посібник / Федір Михайлович Кирилюк. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 520 с.
3. Кирилюк Ф.М. Новітня політологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Федір Михайлович Кирилюк – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 564 с.
4. Мадіссон В. В. Політологія міжнародних відносин: навч. посібник для студ. гуманітарних фак. вищ. закладів освіти / В. В. Мадіссон, В. А. Шахов. – К. : Либідь, 1997. - 174 с.
5. Політологія : Підручник / За заг. ред. М. Вегеша. – К. : Знання, 2008. – 384 с.
6. Політологія : підручник для студентів вузів / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К. : Академія, 2003. – 406 с.
7. Потульницький В. А. Теорія української політології: Курс лекцій / Володимир Арнольдович Потульницький. – К. : Либідь, 1993. – 191 с.
8. Рябов С. Г. Основи теорії політики / С. Г. Рябов, М. В. Томенко. – К. : Тандем, 1996. – 192 с.
9. Соловьев А.И. Политология : Политическая теория. Политические технологии : Учеб. для студентов вузов / Александр Иванович Соловьев. – М. : Аспект-Пресс, 2006. – 559 с.
10. Шведа Ю. Партії і вибори: енциклопедичний словник / Ю. Шведа. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 750 с.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник / П.П. Шляхтун. – К. : Либідь, 2002. – 576 с.
12. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень : Підручник / Федір Пилипович Шульженко – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 464 с.
13. Ярош Б.О. Загальна теорія політики : Навч. посіб. для студ. спец. " Політологія" вищ. навч. закладів / Б.О. Ярош, О.Б. Ярош. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 240 с.